

ILSENG SAMFUNNSHUS

50 ÅR SIDEN HUSET ÅPNET!

Ilseng Samfunnshus fyller 50 år!
Og eieren, Ilseng Samfunnshus, har 56 års virke bak seg!

Av Rolv Bråthen

1. Starten

I tiden etter annen verdenskrig utviklet Ilseng seg til et levedyktig og godt lokalsenter, med 5 nærbutikker, posthus, jernbanestasjon og tre kafeer. Stedet hadde mange arbeidsplasser innen primærnæringene jord- og skogbruk, og hadde i tillegg arbeidsplasser innen mange ulike industrier. I tillegg til mekaniske verksteder, smier og møller, hadde stedet sagbruk, høvleri og impregneringsverk. Rundt og like etter 1960, etablerte Anebyhus (nå Hedalm Anebyhus) seg her, og den gamle AT-leiren (Ilsengleiren) ble etablert som fengsel.

Stedet trengte et skikkelig forsamlingshus. Ilseng Arbeiderlag eide sitt lokale ("Arbeider'n"), og dette inneholdt kafe, møterom og sal med scene. Men utover 60-tallet ble bygget mer og mer slitt, og det ville ha krevd store kostnader å bringe lokalene opp til en tidsmessig forfatning. Det ble derfor gjort flere forsøk på å mobilisere til en kjempedugnad for at stedet skulle få et nytt bygg. I 1968 klarte man å samle kreftene, etter at det hadde vært kartlegging av interesse og muligheter, og det første styret for Ilseng Samfunnshus A/L ble valgt.

Et av de virkelige betydelige bidragene til å få byggeprosessen i gang, kom fra Ilseng Arbeiderlag. Mot å få andeler i det nye andelslaget, gav de fra seg tomte si, og den gamle "Arbeider'n" ble revet!

Det første styret for Ilseng Samfunnshus A/L fikk denne sammensetningen den 19. oktober 1968:

Leder Arvid Hagelund
Sekretær Per Husom
Kasserer Ola Bråthen
Styremedlemmer Jarle Løkenhagen
Jarle Knutsen
Magnhild Kristiansen
Hans Nordsveen.

Styret fikk mange støttespillere, men stod likevel foran en svært krevende oppgave. De skulle sørge for bindende finansiering, utvikle planløsninger og byggetegninger, sørge for byggetillatelse, innhente tilbud og priser, og etter hvert ikke minst sørge for at huset faktisk ble bygget.

Sammen med Håkon Bratli fra Hamar, fikk de tegnet og godkjent et meget flott bygg. Byggetillatelse ble gitt, og Ilsengs befolkning kjøpte andeler til kr. 100,- pr. stk., mens stedets lag og foreninger kunne bli medeiere for kr. 200,- pr. andel.

Men hvordan skulle man klare å skaffe resten av kapitalen? Det kan skrives sider opp og sider ned om dette, men resultatet ble at Arvid Hagelund og Per Husom, gjennom et fantastisk og entusiastisk arbeid klarte å bearbeide banker og forsikringsselskaper i tilstrekkelig grad til å få finansieringen på plass. Dette var et svært vanskelig og krevende arbeid, og sett i ettertid er det nesten ikke til å tro at de faktisk klarte det!

Etter ca. 4 års intens innsats, var Ilseng klare til å starte byggingen av sin nye storstue. Det arbeidsvillige styret hadde nådd sitt første mål.

2. Bygget realiseres

Etter at "Arbeider'n" ble revet og brent, stod tomta klar til å huse det nye bygget. Nå skulle det organiseres dugnader, for finansieringen forutsatte en meget betydelig egeninnsats fra folket for at dette skulle kunne gjennomføres.

Parallelt med byggearbeidet, som i de foregående årene, måtte noen tenke på inntekter til laget. Da var bingoen på Herredsvang en meget viktig kilde, og to ganger i uka måtte IIsengfolket stille opp som bingovakter og 21-selgere for å få inn penger. Her var det oppgaver nok for både kvinner og menn! Bingo ble en viktig inntektskilde for laget i mange år, - også etter at man fikk åpnet sitt eget bygg. Ved juletider i 1973, etter mye svette og slit, og med mange søvnløse netter for styremedlemmene, kunne man konstatere at bygget stod ferdig, klar til å innvies. Kafeteriavertskap ble ansatt, og Marit Horne kunne som første kafèvert bli med på planleggingen av åpningsfesten.

Den offisielle åpningen av IIseng Samfunnshus fant sted ved en storfest i den nye storsalen den 19. januar 1974, men allerede 3 uker før kunne befolkningen "tjuvstarte"! Det ble nemlig arrangert nyttårsfest på nyttårsaftnen 1973. Dette ble første gang noen spilte offentlig dansemusikk i huset.

3. Oppturer og nedturer gjennom 50 års drift

Å få realisert bygget, var en kjempejobb. Å sørge for løpende inntekter som sikret at man kunne betjene lånene, var heller ikke særlig enkelt.

Huset hadde en fin kafeteria. Posthuset flyttet fra IIseng jernbanestasjon og inn i nye lokaler i samfunnshuset. Hedemarken Sparebank leide lokaler til en bankfilial som var åpen to ettermiddager i uka, og det ble også plass til et lokale som en periode rommet en frisør, og i en annen periode var blomsterbutikk. I underetasjen kunne Stange kommune etter hvert leie lokaler til et bibliotek.

Etter drøye 10 års drift dabbet inntektene på bingoen. Inventar, skyvedører, stoler og bord, toaletter og sentralfyr, kjøkken og kafeteria, trengte vedlikehold og opp-pussing. Det ble etter hvert svært tungt å få hjulene til å gå rundt. IIsengfolk var heller ikke så entusiastiske lengre. Iveren og gløden som var grunnlaget for at huset ble realisert, var ikke så entydig lengre. Noen gikk rundt og mente at det ikke var så farlig om styret ikke greide forpliktelsene lengre. Noen mente at kommunen stod klart til å overta og sørge for videre drift!

Styret måtte inn i gjeldsforhandlinger. Det var ikke lett å få sympati hos de som hadde penger til gode, og oppgavene som de tillitsvalgte i styret fikk, var ansvarsfulle og vanskelige. Etter lange forhandlinger, og flere åpenbare økonomiske kriser, klarte styret å få avtale med Sparebanken Hedmark og Stange Kommune, som sammen sørget for å slette det restlånet på ca. kr. 600.000,- som banken hadde til gode. Postbanken, hvor laget hadde en restgjeld på ca.kr. 100.000,-, fant ikke å kunne bidra med en gjeldssanering.

Men plutselig var gjelden redusert fra 700.000 til 100.000,-, og andelslaget fikk igjen pusten! Penger som kom inn gjennom driften av huset kunne nå i betydelig grad brukes til vedlikehold og opp-pussing, og gradvis kom huset på fote igjen.

Et av de områder som voldt mye bry i mange år, var at det så ut til å være "klin" umulig å få det flate taket på huset til å holde tett. Hvert år var det vannlekkasjer, og gang etter gang var det forsøk på utbedring og vedlikehold, uten at dette var særlig vellykket. Først på tidlig 90-tall lyktes det å få økonomi til å foreta en mer omfattende utbedring av taket, og de senere år har det faktisk holdt tett!

I løpet av de siste årene, har styrene sørget for at huset har fått modernisering og vedlikehold. Heis for funksjonshemmede, modernisering av kafeteria med kjøkken, nye møbler i de fleste rom, maling og vedlikehold utvendig og innvendig, samt modernisering av fyringsanlegget, har ført til at huset nå framstår i ny og velholdt drakt.

Mye av dette har blitt mulig fordi styret i alle år fra 1990 har arrangert IIsengdagene i overgangen

juli/august. Dette har blitt et velkomment arrangement hvor store deler av IIsengs befolkning møter opp til underholdning, dans og sosialt samvær. IIsengdagene har skaffet gode inntekter til laget, og i 2009 ble inntektene fra dette arrangementet nær kr. 100.000,- Dette er meget imponerende.

Enhver tidsepoke har sine utfordringer og muligheter, og litt unøyaktig kan man si at huset har hatt følgende epoker så langt:

-70-tallet: Bygging, entusiasme og drift.

-80-tallet: Økonomisk nedtur, behov for vedlikehold, refinansiering

-90-tallet: Vedlikehold, modernisering, oppgradering.

-2000-tallet: Utfordringer med vedlikehold, drift av kafeteria og økonomi.

4. Ledere og nøkkelpersoner gjennom åra

Selv om det av og til kan virke litt "urettferdig" å trekke fram formenn og ledere når historien skal skrives, så er det likevel et faktum at uten inspirerende og gode ildsjeler i ledelsen for styret, så ville laget ikke ha klart å løse de oppgavene de har stått overfor.

Styrene har gjennom de fleste av lagets 50 år hatt mange dyktige ildsjeler, som hver på sin måte har bidratt til at laget og huset er i den forfatning det er i dag.

Styreledere har vært:

1968-1976 Arvid Hagelund

1976-1982 Per Husom

1982-1985 Rolv Bråthen

1985-1986 Jarle Løkenhagen

1986-1988 Fredrik Mellemsæter

1988-1990 Paul Johansen

1990-2005 Asbjørn Olafsen

2005-2007 Kari Olsen

2007-2010 Rolv Bråthen

2010-2013 Jan Erik Olafsen

2013- 2014 Jan Karl Petersen

2014- dd Rune Pettersen

Uten forkleinselse for de mange andre gode hjelperne, finner vi det riktig å nevne noen viktige nøkkelspillere for samfunnshuset:

- Arvid Hagelund og Per Husom står begge i en særstilling i arbeidet med huset i starten og de første 10 årene.

- Håkon Nymoen og Arne Nyhus stilte sin arbeidskraft og sine maskiner til disposisjon under byggingen.

- I en 10-årsperiode på 90-tallet, var Asbjørn Olafsens engasjement og ståpåevne avgjørende for moderniseringen av huset.

- Oskar Petersen, var ansvarlig for bingoen de første årene, og har vært en meget viktig aktør for å skaffe inntekter til IIsengdagene i en årrekke. Og han har ikke minst sørget for at huset har blitt fylt av sang, musikk og andre arrangementer opp gjennom årene. De senere årene har han sørget for at Pensjonistforeningen er blitt stor bruker av huset.

- Ingrid og Ola Bråthen, hadde ansvar for bingoen i svært mange år

- Olav Nymoen, Magnhild Berntsen, Helga Wilhelmson, Anne Grønvold var dyktige medspillere på bingo og i andre oppgaver i oppstartsåra.

- Magnhild Kristiansen, bidro til å få engasjerte kvinner i gang når huset skulle få gardiner, farger og innredning. Og: Det var kanskje ikke helt lett å være eneste kvinne i et styre for 56 år siden?

- Rolv Bråthen med mannskap klarte å få til gjeldssaneringen som gav nye muligheter på 80-tallet, og var ellers en viktig brikke i bingoen i mange år.

Sammen med kona Tove har stod de i mer enn to år for drift, utleie, renhold

og ivaretagelse av leietakere ved huset.

- Leif Erik Grønvold og Bjørn Grindvold, har hver på sin måte bidratt til at huset har hatt en god utvikling i mange år.

Mange flere kunne vært nevnt, men i vår historiske oversikt føler vi at det er disse vi vil nevne spesielt.

5. Endrede formaliteter

På årsmøtet den 3.2.2009 ble Ilseng Samfunnshus A/L omdannet til et "andelslag med begrenset ansvar", forkortet BA. Regler fra Brønnøysundregistrene medførte at nå var tiden innen til en slik omdanning, og en omdanning var nødvendig for å få et organisasjonsnummer i nevnte registre. Fra da av ble navnet Ilseng Samfunnshus BA. Etter bare et par år, besluttet Brønnøysundregistrene at selskapsformen BA ikke lenger skulle brukes, og de anbefalte omdanning. Etter en inngående vurdering av alternativer, besluttet årsmøtet å omdanne Ilseng Samfunnshus BA til et lag/forening. På denne måten kan foreningen fortsatt ha et organisasjonsnummer, og har plutselig også kommet inn under ordninger som lotteriloven og Grasrotandelen. Heretter heter vi derfor bare «Ilseng Samfunnshus».

7. Ilseng Samfunnshus, et bygg for framtiden?

De 50 årene Ilseng Samfunnshus har eksistert, har vist at et sted som Ilseng trenger et skikkelig forsamlingshus som samlingssted og sentrum for stedets foreninger og sosiale aktiviteter.

Huset er nå godt vedlikehold, det har fine og hensiktsmessige lokaler, og har leietakere, som hver på sin måte bidrar til å videreutvikle huset som et sosialt og velferdsmessig sentrum i lokalmiljøet. Huset har imidlertid noen utfordringer – særlig knyttet til kafeteria og fritidsklubb – som gir en bekymringsfull påvirkning på økonomien framover.

Styret er derfor helt klart av den formening at det vil være stort behov for huset også i de åra som kommer. Vi håper at stedets befolkning vil slutte helhjertet opp om huset også i framtida og at de legger sine selskaper, festligheter og møter til vår egen storstue, i stedet for å leie lokaler andre steder. Vi håper også på oppslutning om verv og praktisk arbeid for å bevare huset.

Styret gratulerer Ilsengs befolkning med jubileet og takker alle våre leietakere, kunder og forretningsforbindelser for et godt samarbeid gjennom alle disse årene